

PIEŅEMTIE TEKSTI

Pagaidu versija

P8_TA-PROV(2018)0434

Žurnālista *Jamal Khashoggi* slepkavība Saūda Arābijas konsulātā Stambulā

Eiropas Parlamenta 2018. gada 25. oktobra rezolūcija par žurnālista *Jamal Khashoggi* nogalināšanu Saūda Arābijas konsulātā Stambulā (2018/2885(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Saūda Arābiju, jo īpaši 2014. gada 11. marta rezolūciju par Saūda Arābiju, tās attiecībām ar ES un tās lomu Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā¹, 2015. gada 12. februāra rezolūciju par *Raiġ Badawi* lietu Saūda Arābijā², 2015. gada 8. oktobra rezolūciju par *Ali Mohammed al-Nimr* lietu³, 2018. gada 31. maija rezolūciju par sieviešu tiesību aizstāvju situāciju Saūda Arābijā⁴, 2016. gada 25. februāra rezolūciju par humanitāro situāciju Jemenā⁵, 2017. gada 30. novembra rezolūciju par stāvokli Jemenā⁶ un 2018. gada 4. oktobra rezolūciju par stāvokli Jemenā⁷,
- ņemot vērā 2014. gada 2. aprīļa ieteikumu Padomei par kopēju vīzas saņemšanas ierobežojumu noteikšanu Krievijas amatpersonām, kuras iesaistītas Sergeja Magnicka lietā⁸,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces/Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) Federikas Mogerīni piezīmes, kas tika izteiktas 2018. gada 9. oktobra kopīgajā preses konferencē ar Portugāles ārlietu ministru un 2018. gada 15. oktobrī Ārlietu Padomes kontekstā, kā arī viņas 2018. gada 20. oktobra paziņojumu Eiropas Savienības vārdā par jaunākajām norisēm Saūda Arābijas žurnālista *Jamal Khashoggi* lietā,

¹ OV C 378, 9.11.2017., 64. lpp.

² OV C 310, 25.8.2016., 29. lpp.

³ OV C 349, 17.10.2017., 34. lpp.

⁴ Pieņemtie teksti, P8_TA(2018)0232.

⁵ OV C 35, 31.1.2018., 142. lpp.

⁶ OV C 356, 4.10.2018., 104. lpp.

⁷ Pieņemtie teksti, P8_TA(2018)0383.

⁸ OV C 408, 30.11.2017., 43. lpp.

- ņemot vērā Padomes 2008. gada 8. decembra Kopējo nostāju 2008/944/KĀDP, ar ko izveido kopīgus noteikumus, kas reglamentē militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontroli¹,
 - ņemot vērā ANO ģenerālsekretāra runaspersonas 2018. gada 19. oktobra paziņojumu,
 - ņemot vērā ANO cilvēktiesību komisāres *Michelle Bachelet* 2018. gada 16. oktobra paziņojumu, kurā viņa mudināja Saūda Arābiju nodot atklātībai visu tās rīcībā esošo informāciju par *Jamal Khashoggi* pazušanu,
 - ņemot vērā ANO ekspertu 2018. gada 9. oktobra paziņojumu, kurā prasīts veikt izmeklēšanu par Saūda Arābijas žurnālista *Jamal Khashoggi* pazušanu Stambulā,
 - ņemot vērā ANO Darba grupas vardarbīgas vai piespiedu pazušanas jautājumos 2018. gada 18. oktobra ziņojumu, kurā paustas dziļas bažas par jauno valsts sponsorētās nolaupīšanas praksi,
 - ņemot vērā G7 valstu ārlietu ministru 2018. gada 17. oktobra paziņojumu par *Jamal Khashoggi* pazušanu,
 - ņemot vērā Apvienotās Karalistes, Francijas un Vācijas ārlietu ministru 2018. gada 14. oktobra paziņojumu par Saūda Arābijas žurnālista *Jamal Khashoggi* pazušanu un 2018. gada 21. oktobra paziņojumu par viņa nāvi,
 - ņemot vērā Saūda Arābijas Ārlietu ministrijas paziņojumu par Saūda Arābijas valstspiederīgā *Jamal Khashoggi* pazušanu,
 - ņemot vērā Saūda Arābijas dalību ANO Cilvēktiesību padomē,
 - ņemot vērā ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē;
 - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (*ICCPR*),
 - ņemot vērā ANO Konvenciju pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu,
 - ņemot vērā Arābu Cilvēktiesību hartu, ko Saūda Arābija ratificēja 2009. gadā,
 - ņemot vērā 1963. gada Vīnes konvenciju par konsulārajiem sakariem,
 - ņemot vērā 1948. gada Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju (*UDHR*),
 - ņemot vērā 2015. gada Saharova balvas par domas brīvību un vārda brīvību piešķiršanu Saūda Arābijas blogerim *Raif Badawi*,
 - ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā plaši pazīstamais Saūda Arābijas žurnālists *Jamal Khashoggi* ir pazudis kopš viņš ieradās Saūda Arābijas konsulātā Stambulā 2018. gada 2. oktobrī, lai iegūtu dokumentus, kas bija vajadzīgi laulības reģistrācijai, un, neraugoties uz Saūda Arābijas amatpersonu sākotnējo apgalvojumu, ka viņš no ēkas izgājis, kopš tā laika viņš vairs

¹ OV L 335, 13.12.2018., 99. lpp.

nav redzēts; tā kā ļoti satraucoša informācija par to, kas ar viņu noticis, ir nākusi gaismā, liekot domāt par iespējamu ārpustiesas nogalināšanu un valsts sponsorētu slepkavību;

- B. tā kā Saūda Arābija vispirms noliedza jebkādu *Jamal Khahogli* pazušanu, bet pēc smaga starptautiskā spiediena atzina, ka viņš tika nogalināts tās konsulātā Stambulā;
- C. tā kā 2018. gada 19. oktobrī Saūda Arābijas prokurors paziņoja, ka „lietas izmeklēšana turpinās, [...] lai sauktu pie atbildības visus šajā lietā iesaistītos un lai viņi nonāktu tiesas priekšā”; tā kā Saūda Arābijas ārlietu ministrs 2018. gada 21. oktobrī paziņoja, ka šo operāciju veica personas, kas pārsniedza savas pilnvaras un pienākumus un ka Saūda Arābijas iestādes ir apņēmušās sodīt visus, kas atbildīgi par šo slepkavību; tā kā *Mohammad Bin Salman Al Saud* pilnībā kontrolē drošības dienestus, tāpēc ir maz ticams, ka, viņam nezinot vai bez viņa kontroles, būtu uzsākta šāda operācija;
- D. tā kā ir aizdomas, kuras Saūda Arābijas iestādes noliedz kā nepamatotas un absolūti nepatiesas, ka no konsulāta tika izņemti *CCTV* ieraksti, ka visam Turcijas personālam tika pavēlēts paņemt brīvdienu, ka pēc *Jamal Khashoggi* pazušanas daļa konsulāta telpu tika pārkrāsotas, un ka 15 Saūda Arābijas personas, no kurām, kā ziņots, lielākai daļai ir saikne ar kroņprinci *Mohammad bin Salman*, valsts drošības dienestiem, militārām iestādēm vai citām valdības ministrijām, ar divām fraktētām lidmašīnām ieradās Stambulā un aizbrauca no tās 2018. gada 2. oktobrī — dienā, kad pazuda *Jamal Khashoggi*;
- E. tā kā pēc *Jamal Khashoggi* pazušanas, Saūda Arābijas iestādes ir radījušas šķēršļus, lai nepieļautu ātru, rūpīgu, efektīvu, objektīvu un pārredzamu izmeklēšanu; tā kā tikai pēc starptautiskā spiediena un pēc vienošanās ar Turcijas iestādēm izmeklētāji 2018. gada 15. oktobrī varēja pārbaudīt Saūda Arābijas konsulāta iekštelpas un 2018. gada 17. oktobrī tika dota piekļuve ģenerālkonsula rezidencei;
- F. tā kā Turcijas un Saūda Arābijas amatpersonas ir paziņojušas par kopīgu izmeklēšanu *Jamal Khashoggi* pazušanas lietā; tā kā ANO eksperti ir prasījuši veikt starptautisku un neatkarīgu izmeklēšanu šajā pazušanas lietā; tā kā Eiropas Savienība un tās dalībvalstis uzstāja, ka ir nepieciešama vienlaidu rūpīga, uzticību raisoša un pārredzama izmeklēšana, lai patiesā gaismā atklātu *Jamal Khashoggi* slepkavības apstākļus un nodrošinātu, ka tiek pilnībā saukti pie atbildības visi vainīgie;
- G. tā kā Saūda Arābijas aģentu vērsšanās pret *Jamal Khashoggi* Saūda Arābijas konsulātā ir 1963. gada Vīnes Konvencijas par konsulārajiem sakariem 55. panta 2. punkta klajš pārkāpums, jo minētajā punktā ir teikts, ka “konsulārās telpas nedrīkst izmantot jebkādā veidā, kurš nav savienojams ar konsulāro funkciju veikšanu”; tā kā minētās konvencijas 41. pantā ir norādīts, ka diplomātisko imunitāti “saskaņā ar kompetentas tiesu varas iestādes nolēmumu” var anulēt, ja ir izdarīts “smags noziegums”;
- H. tā kā gan Saūda Arābija, gan Turcija ir ANO Konvencijas pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu puses un to pienākums ir veikt visus pasākumus, lai novērstu spīdzināšanu, piespiedu pazušanu un citus nopietnus cilvēktiesību pārkāpumus, izmeklēt apgalvojumus par darbībām, kas ir šādi noziegumi, un saukt pie atbildības tos, kas tiek turēti aizdomās par to izdarīšanu; tā kā saskaņā ar šo ANO konvenciju uz konkrēto noziegumu — *Jamal Khashoggi* nogalināšanu — attiecas universāla jurisdikcija un tādēļ aizdomās turētos var aizturēt jebkur parakstītāju valstu

teritorijā un attiecīgā gadījumā tiesāt to valstu tiesās,

- I. tā kā uzskatu brīvība un preses un plašsaziņas līdzekļu brīvība gan tiešsaistē, gan bezsaistē ir jebkura cilvēka pamattiesības un ārkārtīgi svarīgs demokratizācijas un reformu priekšnosacījums un katalizators, un tām ir būtiska nozīme varas kontrolēšanā; tā kā brīvi, dažādi un neatkarīgi plašsaziņas līdzekļi ir jebkurai sabiedrībai būtiski svarīgi, lai veicinātu un aizsargātu cilvēktiesības; tā kā žurnālistu darbs, atklājot ļaunprātīgu varas izmantošanu, atsedzot korupciju un apstrīdot saņemto informāciju, bieži pakļauj viņus īpašam iebiedēšanas un vardarbības riskam.
- J. tā kā žurnālista *Jamal Khashoggi* nogalināšana ir daļa no plašas izrēķināšanās ar prominentiem cilvēktiesību aizstāvjiem, sieviešu tiesību aktīvistēm, juristiem, žurnālistiem, rakstniekiem un blogeriem, un tā ir pastiprinājusies kopš kronprincis *Mohammad bin Salman* sāka konsolidēt kontroli pār valsts drošības iestādēm; tā kā varas iestādes prasa piespriet vairākiem no šiem aktīvistiem nāvessodu; tā kā uzraudzības sistēmas un citas divējāda lietojuma ierīces tiek izmantotas, lai izsekotu cilvēktiesību aizstāvjus un režīma kritiķus Saūda Arābijā; tā kā Saūda Arābijas žurnālisti un cilvēktiesību aizstāvji, kas uzturas ārpus valsts, tostarp Rietumu galvaspilsētās, ir saskārušies ar draudiem viņu ģimenēm Saūda Arābijā;
- K. tā kā vienlaikus Saūda Arābijas režīms īsteno dārgi izmaksājošu kampaņu starptautiskajos plašsaziņas līdzekļos, kurā attēlo sevi kā modernizējošu spēku un paziņo reformas, kaut arī sistēma joprojām ir nedemokrātiska un diskriminējoša; tā kā, valdot sašutumam par *Jamal Khashoggi* pazušanu, vairāki augsta līmeņa runātāji, sponsori un plašsaziņas līdzekļu partneri ir atsaukuši savu dalību konferencē par turpmākajām ieguldījumu iniciatīvām, kas notika Rijādā 2018. gada oktobrī;
- L. tā kā Saūda Arābijas režīms vairākos gadījumos ir izdarījis spiedienu un izteicis draudus valstīm un starptautiskām organizācijām un ir bloķējis starptautiskas neatkarīgas izmeklēšanas, atbildot uz kritiku no šīm valstīm un organizācijām par cilvēktiesību pārkāpumiem Saūda Arābijā vai starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem, kas izdarīti Jemenā;
- M. tā kā Vācijas kanclere 2018. gada 21. oktobrī paziņoja, ka, ņemot vērā neizskaidrotos *Jamal Khashoggi* nāves apstākļus, Vācija uz laiku pārtrauks ieroču eksportu uz Saūda Arābiju;
 1. visnotaļ stingri nosoda *Jamal Khashoggi* spīdzināšanu un nogalināšanu un izsaka līdzjūtību viņa ģimenei un draugiem; mudina Saūda Arābijas iestādes atklāt viņa mirstīgo atlieku atrašanās vietu; atgādina, ka sistemātiska piespiedu pazušanas un ārpustiesas nogalināšanas prakse ir noziegums pret cilvēci;
 2. prasa veikt neatkarīgu un objektīvu starptautisko izmeklēšanu par *Jamal Khashoggi* nāves apstākļiem; aicina konstatēt vainīgos un saukt pie atbildības taisnīgas tiesas procesā saskaņā ar starptautiskajiem standartiem, kuru veiktu neatkarīga tiesa, klātesot starptautiskajiem novērotājiem;
 3. ir ārkārtīgi nobažījies par informāciju saistībā ar *Jamal Khashoggi* likteni un aizdomām par Saūda Arābijas aģentu iesaisti; ņem vērā Turcijas un Saūda Arābijas amatpersonu patlaban veikto izmeklēšanu un mudina uz turpmākiem kopīgiem centieniem; aicina Saūda Arābijas iestādes pilnībā sadarboties ar Turcijas iestādēm un mudina Turcijas

iestādes no savas puses darīt pieejamu visu informāciju, ne tikai hipotēzes, lai skaidri precizētu, kas notika 2018. gada 2. oktobrī;

4. atkārtoti norāda — ja Saūda Arābijas aģenti ir vainojami *Jamal Khashoggi* pazušanā un slepkavībā, ir jāsauc pie atbildības gan valsts iestādes, gan fiziskas personas; aicina PV/AP un dalībvalstis, tiklīdz būs noskaidroti fakti šajā sakarā, būt gatavām noteikt mērķtiecīgas sankcijas, tostarp vīzas aizliegumus un līdzekļu iesaldēšanu pret Saūda Arābijas personām, kā arī piemērot sankcijas pret Saūda Arābijas Karalisti attiecībā uz cilvēktiesību pārkāpumiem; uzstāj, ka šādās sankcijām būtu jāaptver ne tikai vainīgie, bet arī šā nozieguma plānotāji un atbalstītāji;
5. pauž bažas par to, ka *Jamal Khashoggi* pazušana ir saistīta ar kritiku, ko viņš pēdējo gadu laikā paudis par Saūda Arābijas īstenoto politiku; atkārtoti aicina Saūda Arābijas iestādes sākt ievērot pamattiesības, tostarp tiesības uz dzīvību un tiesības uz vārda brīvību un miermīlīgu opozīciju;
6. mudina PV/AP, Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) un dalībvalstis saistībā ar ES attiecībām ar Persijas līča sadarbības padomi turpināt strukturētu dialogu ar Saūda Arābiju par cilvēktiesībām, pamatbrīvībām un valsts problemātisko lomu reģionā;
7. nosoda Saūda Arābijas iestāžu īstenoto cilvēktiesību aizstāvju, aktīvistu juristu, žurnālistu, garīdznieku, rakstnieku un blogeru nepārtraukto vajāšanu gan valstī, gan ārpus tās, kas apdraud reformu procesa uzticamību Saūda Arābijā; uzstāj, lai Saūda Arābijas varas iestādes veic nepieciešamos pasākumus, dodot iespēju ikvienam brīvi izmantot savas tiesības bez jebkādas vajāšanas vai jebkādām citām represijām, piemēram, draudiem viņu ģimenēm; aicina Saūda Arābijas iestādes nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus cilvēktiesību aizstāvjus un citas pārliecības dēļ ieslodzītās personas, kas aizturētas un notiesātas tikai tāpēc, ka izmantojušas vārda brīvību un miermīlīgi darbojušās cilvēktiesību jomā;
8. uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt vārda brīvību gan tiešsaistē, gan bezsaistē, kā arī preses brīvību un nodrošināt žurnālistu aizsardzību; uzsver, ka žurnālistu iebiedēšana, uzbrukumi viņiem un viņu nogalināšana ir jebkurā gadījumā nepieļaujama un raisa visdziļākās bažas;
9. atgādina Saūda Arābijas iestādēm par to starptautiskajām saistībām saskaņā ar Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un ANO Konvenciju pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos vai sodīšanu;
10. mudina ES un tās dalībvalstis ieņemt spēcīgu nostāju nākamajā Cilvēktiesību padomes sanāksmē Ženēvā, kuras laikā 5. novembrī vispārējā periodiskā pārskata satvarā Saūda Arābija iepazīstinās ar savu stāvokli cilvēktiesību jomā; atkārtoti aicina ES dalībvalstis ierosināt ANO Cilvēktiesību padomē iecelt īpašu referentu par cilvēktiesībām Saūda Arābijā; aicina dalībvalstis nākamajā Cilvēktiesību padomes sanāksmē uzņemties iniciatīvu un aktualizēt jautājumu par tādu valstu dalību, kam ir ļoti apšaubāms sniegums cilvēktiesību jomā, tostarp par Saūda Arābijas dalību; pauž nožēlu par vairāku dalībvalstu balsojumu, atbalstot Saūda Arābijas dalību Cilvēktiesību padomē;
11. pauž stingru atbalstu iniciatīvai izveidot ES vispārēju cilvēktiesību sankciju režīmu, kas tiktu piemērots cilvēktiesību pārkāpējiem visā pasaulē un kas izpaustos kā vīzu

aizliegums attiecīgajām personām un viņu aktīvu iesaldēšana; sagaida, ka Nīderlandes iestāžu organizētajā konferencē, kuru plānots rīkot Hāgā novembrī, lai sāktu iniciatīvu, tiks gūti konkrēti rezultāti, un mudina dalībvalstis un EĀDD pilnībā atbalstīt šo priekšlikumu;

12. aicina Saūda Arābijas iestādes nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot *Raif Badawi*, jo viņš ir ieslodzītais pārliecības dēļ, proti, ieslodzīts un notiesāts tikai tāpēc, ka izmantojis savas tiesības uz vārda brīvību; aicina ES iestādes izvirzīt jautājumu par viņa lietu jebkuros augsta līmeņa kontaktos un izveidot starpiestāžu darba grupu ar attiecīgajiem dalībniekiem, tostarp EĀDD un ES delegāciju, lai pastiprinātu centienus nodrošināt viņa atbrīvošanu;
13. prasa noteikt moratoriju nāves sodam; prasa pārskatīt visus piespriestos nāvessodus, lai nodrošinātu, ka to tiesas prāvas atbilst starptautiskajiem standartiem;
14. aicina Padomi panākt kopēju nostāju, lai noteiktu ES mēroga ieroču embargo attiecībā uz Saūda Arābiju un ievērot Kopējo nostāju 2008/944/KĀDP; aicina noteikt embargo attiecībā uz uzraudzības sistēmu un citu divējāda lietojuma preču eksportu, kuras var izmantot Saūda Arābijā, veicot represijas;
15. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietniecei / Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Eiropas Ārējās darbības dienestam, ANO ģenerālsekretāram, ANO augstajai komisārei cilvēktiesību jautājumos, Turcijas valdībai, *Viņa Augstībai Karalim Salman bin Abdulaziz Al Saudun*, kroņprincim *Mohammad Bin Salman Al Saud*, Saūda Arābijas Karalistes valdībai un Saūda Arābijas Karalistes Nacionālā dialoga centra ģenerālsekretāram; prasa šo rezolūciju pārtulkot arābu valodā.